

ABONAMENTUL
 Pe un an . 24 Cor.
 Pe jum. an . 12 "
 Pe o lună . 2 "
 Nrul de Duminecă
 Pe un an . 4 Cor.
 Pentru România și :
 America . 10 Cor.
 Nrul de zi pentru Ro-
 mânia și străinătate pe
 an 40 franci.

TRIBUNA

REDACTIA
 și ADMINISTRAȚIA
 Miksa utca 2—3.
 —
 INSERTIUNILE
 se primesc la adminis-
 trație.
 Manuscripte nu se ina-
 poiază.
 Telefon pentru oraș și
 comitat 502.

Infrîngerii ungurești.

Hotărît, ungurii n'au noroc. Se pare că o epocă întreagă de nesuccese și fiascuri a început pentru politica ungurească. Increderea și amorul propriu al partidelor și prin urmare al poporului unguresc au primit în cei din urmă 30—40 de ani hrană îmbelșugată. Prin politica lor de asuprire și amuțire a nemaghiarilor, ungurii izbutiseră a se prezenta solidari în fața Austriei și a străinătății. În solidaritatea asta și mai ales în sfârșirea lăuntrică a Austriei pe care Reichsrat ul o răsfrângea atât de viu, rezida puterea politicii ungurești și multă vreme ea ajunsese la un rol precumpănitor în afacerile comune ale monarhiei.

Dar timpurile aceste au ajuns pe cât se pare la un capăt. Criza politică a adus un mare dezastru pentru unguri. Am arătat cum o nouă îndrumare a politicii coroanei a adus un dezastru complet pentru politica de concesiuni a partidelor ungurești. Partidul kossuthist a arătat că nu are puterea de a mai obține nici cea mai mică concesiune. De-odată, în mod brusc, coroana nu refuză numai noi concesiuni, în privința băncii, ci chiar și pe cele vechi, făgăduite de mai de mult pe terenul armatei.

Purtătorul coroanei nu s'a schimbat, dar nu mai este aceiaș persoană care poartă politica ei. Simți că acel ce mână caii la carul statului nu s'a coborît de pe capră, dar că alături de el s'a urcat altul care ține hățurile și știe să mai șfichiuiască și cu biciul.

Dar nu aici numai este cauza rezelor ce au venit săptămânile din urmă peste politica ungurească.

În Reichsrat s'a întâmplat un lucru foarte rar care poate fi trecut printre semnele vremii. Partidele austriace, învrăjbite la cuțite, s'au unit pentru a pune un capăt succeselor nelegitime ale ungarilor. Toate taberele ce se urâsc cu atâta îndirjire, cehi și germani, slavi și italieni, clericali și socialiști s'au întâlnit și s'au unit aplaudând cuvântarea energică a baronului Bienert, care a lovit cu toată asprimea pe baronul Burian.

Acest baron unguresc a încercat să stornicească un fel de regim absolutist unguresc asupra foștilor iobagi din Bosnia. A fost un plan suptire urzit pe ascuns și fără învoirea prealabilă a guvernului austriac și mai ales a viitoarei diete bosniace. Baronul Burian a crezut că grație rolului preponderent unguresc va putea nesocoti aceste corporații. Dar pedeapsa n'a întârziat și în plin parlament, în aplauzele partidelor austriace d. Burian fu execut și înlăturarea acestui cadavru politic nu este decât o chestie de timp și de formalități.

Va să zică un nou și vădit nesucces al politicii ungurești. Se pare că nu sunt fiascuri de o zi aceste infrîngerii. După un lung timp de succese relative iera firesc să urmeze o reacțiune și aceste două dezastru ale politicii ungurești vor fi numai începutul unei serii întregi de nesuccese. Politica de agresiune și cucerire ungurească

este respinsă pe toată linia și va trebui mult timp să se reculegă ca să reia ofensivă.

Dar este o altă chestiune care trebuie să ne preocupe în fața acestor nesuccese. Avem noi românii oare motive de-a ne bucura de infrîngerile ungurești? Care-i folosul ce tragem din ele?

Dacă le vom privi din punct de vedere al politicii generale, al unui partid de opoziție ce suntem, de sigur nesuccesele ungurești sunt și un motiv de bucurie pentru noi căci ele mai reduc încrederea și prestigiul potrivnicilor noștri.

Intrebăm însă: am contribuit noi cât de puțin la infrîngerile ce suferă politica ungurească? Să mărturisim că nu am putut contribui cu nimica și ceva mai mult: chiar și aceste dezastru ale potrivnicilor dovedesc slăbiciunea noastră politică. Ea e atât de mare încât nu la triumfurile noastre, dar nici măcar la fiascurile vrășmașilor azi nu putem conlucra cu nimica. În felul acesta, oricâte lovituri ar primi, ei tot nu vor învăța din ele a-ne respecta și a ține seamă de noi ca de un factor politic, căci nu au ajuns să simtă tărnia noastră nici în clipa slăbiciunii și umilinții lor măcar.

Și apoi oare dezastru maghiarilor se referă la politica lor internă, față cu noi? Putem să avem mângâierea măcar că iei au fost bătuți, de alții ce-i drept, dar pe tema maghiarizării? Nu, căci fiascul ce au suferit e numai un fiasco al politicii ungurești externe, adică față cu austriacii, pe

FOIȚA ZIARULUI «TRIBUNA».

Mai putem scrie?

În partea politică a ziarului nostru ni-se dă, aproape zilnic, prilejul să ilustrăm, cu pilde, ce însemnează pentru noi libertatea presei.

Aci, sub linie, vom arăta cum procuraturile maghiare au pornit cea mai dușmănoasă prigoană chiar și în ce privește literatura naționalităților.

În temnița ordinară dela Cluj confratele Iuliu Ioanovici tocmai acum își împlinește osânda de un an și jumătate pentru că a publicat în »Libertatea« o poezie, scrisă de V. E. Moldovanu. Insuși Moldovanu a trebuit să părăsească »Orizontul«, revista sa din Cluj, și să se exileze în America dinaintea celor doi ani temniță ce i-se dase și a proceselor multe ce s'au pornit contra sa.

Măi »Lucașăru« cât și »Țara noastră« din Sibiu au plătit o grămadă de amenzi, pentru că în unele articole literare sociale ce au publicat, procurorul a văzut — politică!... Chiar în săptămâna trecută i-s'au intentat »Lucașăru« două procese, d'odată, pentru aceeași — transgresiune.

În ce a pățit subsemnatul pentru »Românii din statul ungar« și pentru »Iobăgia«, se știe. Pentru cea dintâi am fost purtat doi ani pe la judecătoria și deși Tabla aprobase decisul prin care tribunalul mă absolvea de orice urmărire, căci nu s'a putut dovedi nici o »agitare« în carte, poliția și din librării a confiscat cartea

(măcar că Tabla ordonase și restituirea celui dintâi volum confiscat), făcându-mi astfel pagubă de mii de coroane.

Pentru »Iobăgia« pertractarea de punere sub acuză e fixată deja.

Cu drept cuvânt confrății din România stau uimiți în fața unor astfel de procese și condamnări cu asprime »zelul patriotic« al procurorilor maghiari cari în orice carte românească, fie cât de obiectivă și documentată, văd »agitare« îndată ce e vorba de trecutul istoric ori de situația noastră actuală politică. »Universul« și »Secolul« s'au ocupat și zilele trecute, de toate prigonirile acestea, »Secolul« în articol de fond, scris cu multă căldură și obiectivitate (întitulat »Procesul pentru Iobăgie«).

Confratele bucureștian termină articolul astfel:

»Ce zicem însă noi? Cu atât mai multă băgare de seamă să dăm unor scrieri ca acelea, în care o parte a trecutului neamului nostru se oglindește într'un chip ce vechilor asupritori nu le convine, dar despre care nici ei nu pot spune că nu este cu totul exact și credincios. Să citim asemenea scrieri și să scoatem din ele învățăminte ce ni se vor impune minții și reflexiunii noastre...«

»Intr'adevăr, atât pentru frații noștri cât și în străinătate nu-i nevoie să facem nici o agitație, ci numai să cunoască articolele și cărțile literare științifice pentru cari procurorii ne intentează procese iar curțile cu jurați ne osândesc la ani de

temniță. Simplu cunoașterea lucrurilor îi va revolta împotriva unui regim de așa terorizare..«

*

Aceleași prigoniri le îndură scriitorii slovaci. »Tyzdenik«, revista din Budapesta a deputatului Milan Hodza, este într'una improcesuată, scriitorii hărțuiți de nu mai știu ce să facă și cum să scrie pentru a nu provoca ura procurorului.

Mai caracteristic este ceea ce i-s'a întâmplat lui Iosif Ţapco, directorul institutului slovac de editură din T.-St. Martin. El a fost dat în judecată pentru »agitație contra naționalității maghiare« ce ar fi săvârșit prin publicarea în traducere a slovacă a celei mai neaoșe maghiare poezie de Petöfi: »Talpra magyar«. Procesul s'a desbătut în săptămâna trecută la tribunalul din Besztercebánya. Apărătorul lui Ţapco, distinsul avocat naționalist slovac Matei Dula a dovedit însă următoarele: Poezia cu pricina este tradusă deja de șasezeci de ani, și anume a tradus-o literatul slovac Boto și d'atunci a apărut de nenumărate ori în broșuri, călindare etc. Ba la 1902 apărând într'o broșură editată de institutul slovac din T.-S.-Martin, Ţapco a și fost atunci pedepsit. Acum, pentru același lucru, procurorul cere să fie pedepsit a doua oară. Ceea ce nu e cu dreptate din două cauze: poezia e traducerea fidelă a poeziei lui Petöfi, numai că în loc de »magyar« e pus pretutindeni cuvântul »slovak«, — și Ţapco nici n'a tradus-o nici n'a tipărit-o, ci în lipsa sa de-acasă a tipărit-o Ioan Straca.

Procesul s'a amânat pentru a se asculta martori cari să dovedească afirmarea apărătorului.

când în lăuntru le-a rămas și azi aceiași putere și facultate de a ne dripi în dragă voie ca mai înainte și nu ar fi de mirat chiar ca ei să-și caute o mângăiere și despăgubire a nesucceselor lor prin noi legi de maghiarizare.

Nu avem deci motiv de nici o bucurie excesivă pentru nesuccesele ungurești. Acele dintre noi cari se gândesc mai temeinic, ele sunt un motiv de îngrijire și îngândurare, căci sunt un nou prilej de a constata slăbiciunea noastră.

Ne-am crezut datori a face aceste mărturisiri.

Și numai din constatarea această sinceră și deschisă a slăbiciunii noastre poate porni cândva hotărârea unei îndreptări și reculegeri.

»L'Indépendance Roumaine«, ce ni-a sosit azi publică un călduros articol în favorul școalelor noastre naționale. Luând notă de cele cuprinse în referatul dlui Dr. Ciuhandu, publicat în »Tribuna« și reprodus în »Gazeta«, confratele din București își exprimă și el durerea văzând primejdia mare ce amenință cultura noastră națională în urma legii lui Apponyi.

Efectele voiajului lui Lueger. Am arătat marea supărare ce i-a cuprins pe »patrioți« din cauza că primarul Vienei, în fruntea a 55 de consilieri comunali, a plecat să viziteze centrele din Dalmația, Bosnia, Herțegovina și — Croația. Ungurii sunt revoltați îndeosebi din cauză că la Zagreb i-se prepară primire festivă, consiliul comunal a și votat 15.000 cor. pentru acest scop. Hotărârea asta, scriu ziarele ungurești, banul nu a aprobat-o încă. Cu toate acestea, primarul dr. Amras a luat dispozițiuni pentru primirea festivă a lui Lueger, făcând ordine în drumul spre gară și comandând chiar și trăsurile. Banul este cu atât mai supărat, cu cât, se știe, dr. Amras a refuzat să primească oficios pe ban când acesta sosise nou numit la Zagreb.

De aceia el vrea să zădărnicească primirea festivă așa că pune, pe subt mână, la cale o contramanifestație cu ajutorul socialdemocraților in-

Poate așa să scape Tapco. Faptul rămâne însă că pentru traducerea unei poezii pe care ungurii o declamă la toate serbările lor naționale, un slovac a fost pedepsit iar acum e dat în judecată a doua oară!

Ungurului îi este permis să declame »Talpra« (deșteaptă-te, sari în sus), îndată ce se va scrie însă acest cuvânt la adresa slovacilor ori românilor, s'a comis agitare împotriva — ungurilor..

Mai este oare în lume vre-o țară în care procurorii și judecătorii să se conducă de-o astfel de logică?

În felul acesta, bine înțeles, nu poate fi vorba de libertate politică pentru naționalități, ci puterea de stat s'a apucat cu tot dinadinsul să înăbușe în noi până și orice pornire literară, să împiedice orice scrutare a trecutului nostru politic și cultural. Cărturarii români să nu vadă istoria neamului lor de cât prin prizmă — ungurească... Dor de libertate să nu învățăm însă nici chiar din poezia lui Petöfi... Și e sigur, că de se va apuca vre-un slovac ori român să traducă poeziile în cari Petöfi se ridică împotriva sclăviei și biciuiește pe tirani, pățește tot ca Tapco.

Recunoaștem că în acest caz poezia tradusă într'adevăr ar fi ceea ce zice §-ul 172: »egyenes felhivás«, îndemn de-a dreptul, — căci cui i-se pot potrivi mai bine apostrofele lui Petöfi, decât actualilor guvernanți ai noștri!

Russu Șirianu.

ternaționali, cari, se știe, în Viena nu trăiesc bine cu partidul lui Lueger.

Ba ziarele ungurești vestesc că baronul Rauch s'a decis la ceva energic de tot: să disolve consiliul orașului Zagreb și să numească acolo comisar guvernial pe profesorul universitar Krnsavi, fruntaș în partidul de subt șefia lui Frank.

Chiar dacă ar face-o asta — noi nu prea o credem — nici atunci nu poate opri ca cetățenii croați să-i iasă lui Lueger întru întâmpinare.

La Seraievo, unde a sosit alaltăieri, lui Lueger și soților săi i-sa făcut primire grandioasă.

Negocierile dela Viena. Ieri dimineața Wekerle a sosit la Viena, unde până la amiază a stat în casa ungară și s'a ocupat cu afaceri curente. La amiază a vizitat pe ministrul de finanțe Bilinski.

Privitor la petrecerea lui Wekerle în Viena se telegrafiază că scopul este aplanarea crizei complicate și cu afacerea Burian. De aceea Wekerle va vorbi atât cu ministrul Bosniei cât și cu mai mulți miniștri austriaci.

In jurul băncii agrare din Bosnia.

Am amintit în numărul nostru de ieri despre atacurile vehemente, pe cari primul ministru austriac le-a îndreptat împotriva ministrului comun de finanțe, baronul Burian. Comisia de anexare, emisă de camera austriacă, luase în dezbateri chestiunea băncii agrare din Bosnia. Cu această ocazie, baronul Bienerth a rostit o critică neobișnuit de aspră la adresa ministrului comun de finanțe, care, se știe, la înființarea băncii agrare din Bosnia, favorizase mai mult interesele ungurești, călcând astfel în picioare principiul parității.

Discursul primului ministru austriac a căzut ca o bombă. E ceva cu totul neobișnuit, când politica unui ministru comun este nu numai desaprobată dar este pe față și fără cruțare osândită de către ministrul uneia dintre cele două părți ale monarhiei. În urma acestui discurs și a discuției ce s'a întins în jurul lui, e sigur, că baronul Burian nu mai poate rămâne la postul său.

Prin căderea lui Burian, cade însă o sumă întreagă de dorinți pe cari le nutriau ungurii. Ei pretindeau, cu istoria în mână, că Austria nu poate avea nici un amestec în Bosnia, și prin urmare, țărișoara asta nouă trebuie alipită la Coroana sf.-lui Ștefan. Acum, discursul primului ministru austriac le spune limpede și hotărât, că sunt zadarnice nizuințele lor de a obține drepturi, pe cari nu le merită. Austria e astăzi destul de puternică, să înfrâneze odată pentru totdeauna lăcomia prea mare a ungurilor. — Bosnia nu e numai a ungurilor, cum nu e nici numai a austriacilor. În Bosnia trebuie să se valideze azi principiul parității, iar în viitor, ca să se încunjure orice neînțelegeri, afacerile din Bosnia nu vor mai fi lăsate în grija ministrului de finanțe, ci ele vor fi încredințate întregului minister comun. Cu alte cuvinte, ne apropiem de era trialismului.

Discursul baronului Bienerth câștigă în însemnătate, prin faptul, că el a fost rostit cu autorizația ministrului de externe Aehrenthal, și între aplauzele unanime ale austriacilor. O dovadă, că aici nu e vorba numai de-o dorință sfioasă, ci de un plan bine închișat, care se va și realiza..

Subt impresia acestui discurs, comisia de

anexare din camera austriacă a început o dezbateri serioasă, care s'a continuat și în ședința de azi. Cel dintâi a luat cuvântul deputatul creștin-social Bielohlawek, care în cuvinte aspre a dovedit păcatele baronului Burian, susținând, că în chestia băncii agrare din Bosnia, el e singurul vinovat. »Baronul Burian — zice Bielohlawek — este agentul câtorva speculanți unguri. Procedul lui e păcătos prin faptul, că acordă favoruri numai intereselor ungurești, cu desconsiderarea totală a principiului de paritate. Omul acesta nu merită să între în viitoarea dietă bosniacă și să conducă afacerile unei țări. El trebuie înlăturat cât mai grabnic. Noi creștinii-sociali de mult nu mai avem încredere în politica lui, și acum declar că nu ne vom stâmpăra până nu'și va da demisia«. Deputatul Bielohlawek face apoi următoarea propunere:

Comisia bosniacă desaprobată politica baronului Burian și-și exprimă cea mai mare neîncredere față de el, pentru procedura lui neobișnuit de unilaterală și pentru părtinirea intereselor de gașcă ungurești.

În continuarea discuției, au luat cuvântul pe rând, aproape toți membrii comisiei, și nădăruindu-se să desaprobe cu toții privilegiul băncii agrare și comerciale din Bosnia, care în urma uneltirilor baronului Burian, promovează numai intereselor câtorva speculanți unguri, desconsiderându-se astfel cu desăvârșire dreptul de amestec egal pe care-l are Austria în țărișoarele anexate.

— *E o neapărată trebuință* — zice deputatul Guggenberg — *ca interesele Bosniei și Herțegovinei să fie legate de Austria.*

La sfârșitul dezbaterilor comisia aduce următoarele hotărâri:

Pământul iobagilor bosniaci să se revindă prin intervenția statului, și să nu se lase la discreția băncii agrare.

Un maximum al procentului la banca agrară din Bosnia se va stabili prin lege.

Se vor convoca delegațiunile încă înaintea de a se deschide dieta provincială din Bosnia.

Să se aducă lege despre sporirea responsabilității ministeriale.

În urmă, cu unanimitate, se primește propunerea deputatului Bielohlawek, prin care comisia își exprimă desaprobată și neîncrederea față de baronul Burian.

Pe urma aceste atitudini energice și hotărâte a camerei austriace, e sigur, că Burian își va da demisia, și asta va trebui să urmeze cât mai curând, căci acum poate fi sigur de votul de neîncredere, care-l așteaptă în delegațiuni.

Din România.

Mișcarea în diplomatie. Zilele acestea se vor face numirile de miniștri plenipotențieri la Sofia și Roma. Ideia de a se numi oameni politici în acele locuri a fost părăsită și numirile se vor face dintre membrii corpului diplomatic.

D. Duiliu Zamfirescu, secretarul general al ministerului de externe va fi numit ministru la Sofia.

D. C. Nanu, delegatul României în comisiunea europeană dela gurile Dunărei va fi numit ministru la Roma.

D. C. Diamandy, directorul afacerilor politice din ministerul de externe va fi numit secretar general al aceluia minister.

D. N. Cantacuzino, dela legațiunea română din Viena va fi înaintat ministru plenipotențiar și numit delegatul României în comisia dela gurile Dunărei.

Excursia profesorilor bulgari la Craiova. 66 profesori din Plevna vor veni în localitate pentru a întoarce vizita profesorilor liceului Carol.

În vederea acestei vizite, în cancelaria liceului, au fost convocați într-o întrunire generală toți profesorii liceului și directorii școalelor secundare din localitate. S'a ales următorul comitet de recepție, care să se ocupe cu organizarea serbărilor pe tot timpul cât vor sta excursioniștii în localitate. Comitetele se compune din dnii profesori: M. Demetrescu, N. Cantuniari, I. Gherghel, M. Mezlulescu, A. Bărbulescu, Bunescu, Balaban, Aurel Mincea, Neamțu și Th. Georgescu. Asemenea s'a format o delegație compusă din dnii profesori: Protopopescu, Gherghel și Bărbulescu, cari vor pleca mâine la Calafat pentru a primi pe oaspeți.

Pentru întâmpinarea cheltuielilor s'au subscris peste 600 lei. Primăria deasemenea se va ocupa cu încvartirarea vizitatorilor, oferindu-le și un banchet, în parcul Bibescu. De-asemena vor oferi și profesorii un banchet.

Se vor redacta manifeste către cetățeni pentru arborarea drapelului și ieșirea pentru întâmpinarea profesorilor bulgari la gară, unde vor cânta două muzici militare și corurile școalelor.

Se va da o serbare în onoarea profesorilor bulgari.

Societatea de gimnastică »Viitorul« va da o reprezentație matinală la parcul Bibescu; iar societatea »Hora« un festival muzical în sala Bellevue.

În timpul liber, excursioniștii vor vizita școlile și instituțiile din Craiova.

Inspecțiile I. P. S. S. Mitropolitului Primat Miercuri, I. P. S. Sa Mitropolitul Primat, însoțit de protoierii capitalei, a vizitat la orele 9 dim., biserica Sf. Gheorghe nou. I. P. S. Sa a fost întâmpinat de parohul bisericii, părintele lăncu Petrescu și de dnii epitropi N. Ionescu și Petre Dumitrescu, cu care s'a întreținut mai mult timp. După ce a vizitat cu multă atenție toate podobeale bisericii, dnii epitropi au arătat oarecari lipsuri, pe care I. P. S. Sa a făgăduit că va face să se îplinească pentru ca biserica să nu sufere în viitor. Apoi I. P. S. Sa și-a continuat inspecțiile, ducându-se la bisericile Răsvan și Sf. Gheorghe vechiu.

Conferința învățătorilor din fractul Aradului.

— 5 Mai n. —

Conferința de primăvară, învățătorii din protopopiatul Aradului și-au ținut-o Miercuri înainte de Stul Gheorghe, în frunțașă comună Tornea. Au luat parte aproape toți învățătorii. La 8 ore s'a servit în biserică »chemarea Duhului sft.« Răspunsurile le-a dat corul școlărilor pe 2 voci, sub conducerea învățătorului Mihai Nicoară. Au cântat precis și armonios.

Dela biserică ne-am dus la școală, unde președintele I. Vancu dă întâi voie învățătorului M. Nicoară ca să-și țină cu elevii prelegerea desigură din limba maghiară. Prelegerea a durat o oră și învățătorul și elevii au vorbit numai un-

gurește, ceea ce dovedește că să propune foarte mult din acest studiu. Prelegerea de altfel n'a fost nouă, că în cazul acesta nici un elev n'ar fi știut din sărite — cum se zice — care-i a 7-a lună a anului, a 11, a 5, a 12, prima etc. și încă în limba maghiară!

Noi credem, că prea s'a arătat mult zel pentru limba maghiară.

După dimiterea băieților, președintele I. Vancu deschide conferința prin un discurs foarte bine precugetat, îmbărbătând tinerimea învățătorilor la luptă tot mai energică contra dușmanului secular — întunerecului.

Dupăce membrul G. Popovici (Batania) propune și conferința aclamă trecerea frumosului și valorosului discurs prezidial la protocol, președintele salută oaspeții prezenți.

Între aceștia am observat pe preotul locului, preotul și învățătorul sârbesc, notarul comunal, corpul învățătoresc dela școalele de stat în frunte cu directorul Ponta (român), comitetul parohial, frunțașii comunei, etc.

La constatarea prezențelor s'a aflat că corpul profesoral dela Seminar lipsește total. S'au scuzat însă, fiindcă chiar în aceea zi au avut și ei excursiune cu pedagogii la bunurile statului dela Mezőhegyes unde e prima herghelie de cai, o lăptărie de model, fabrică de zahăr, de cânepă etc...

Notarul N. Cristea cetește raportul biuroului dela ultima conf. — Între altele biuroul să plânde, că ținerea cursurilor cu analfabeții nu s'a înștiințat la prezidiu.

Biuroul propune și conf. primește a se recerca oficiile parohiale pentru raport amănunțit, cu atât mai vârtos, că reuniunea are la dispoziție o sumă de 200 cor. dela »Asociațiunea națională aradană pentru cultura poporului român« cu scopul a se distribui între învățătorii cari au făcut spor satisfăcător cu analfabeții.

Se prezintă cărțile donate de învățătorii Iosif Velcean, »Pedepsele în școala populară« și Nicolae Ștefu: »Pentru țărani«. Se primesc cu mulțămă și se împart: prima învățătorilor iar a doua țăranilor prezenți. »Tabelele« de părete, compuse de I. Vuia, pe baza sunetelor vii, după o lungă discuție, în care s'a lămurit că metoda cu sunetele vii este mult inferior metodei scriptologice, conferința le respinge și decide a se retrimiti biuroului central.

Au conferențiat apoi cu mult succes învățătorii tineri N. Cristea și I. Ardeean. Cel dintâi despre »Educațiunea intelectuală și morală« după principiile lui H. Spencer, iar al doilea despre: »Căștigarea cunoștințelor și asimilarea lor«. Ambii au lucrat cu multă diligență și au scris într-o formă netedă și limbaj neaș românesc. Oste-neala li-s'a răsplătit prin aplauze îndelungate. Se vede că tinerii învățători, cari cetesc cu diligență după ieșirea din preparandie, își îmbogățesc cunoștințele și-și înalță inteligența. Domnul profesor dr. P. Pipoș poate fi mândru de astfel de elevi.

Ambele dizertațiuni se vor publica în organul reuniunii.

S'au felicitat telegrafice P. S. episcopul I. I. Papp și protopopul V. Beleş.

După acestea a cetit învățătorul Aurel Drăgan (Cicir) o prelegere practică despre »Ștefan cel mare (din Moldova) și țătarii« într-o limbă dulce ușoară și curgătoare. Lucrarea a fost atât de populară, că ni-se părea că auzim pe Moș Creangă din Humulești cum povestește elevilor săi despre »Ștefan Vodă cel mare«.

Teme naționale atât de frumoase ca aceasta ar fi de dorit să se lucreze la toate conferințele. În mijlocul atâtor svârcoliri și buimăceli streine, îți cade așa de bine să ascuți câte o prelegere de caracter național.

Domnul Drăgan a început. Ceilalți înainte!

După săvârșirea și altor agende curente s'au restaurat membrii biuroului pe noul period de 3 ani — 1909/1912, reelegându-se tot cei vechi, adică: președinte I. Vancu, not. N. Cristea, casier N. Mihulin, bibl. M. Precupaș. Conf. de toamnă se va ține în Arad la I. Moldovan.

Rip

Din Străinătate.

Perechea imperială germană în Italia. Despre petrecerea perechei imperiale la Brindisi se scriu următoarele în presa italiană: Alaltăieri seară a fost un mare banchet pe vaporul de război italian, cu care ocazie cei doi domnitori au ținut toasturi. Regele Italiei și-a golit paharul în sănătatea împăratului Wilhelm, precum și în sănătatea împărătesei și a întregii familii imperiale. Împăratul Wilhelm a toastat pentru regele și regina Italiei și a făcut amintire și de ținuta regelui cu ocazia catastrofei din Sicilia și Calabria.

Cei doi domnitori au golit paharele pentru tripla alianță și pentru înflorirea țărilor unite, cari în 30 de ani au susținut pacea Europei.

În Pola se fac mari pregătiri pentru primirea perechei imperiale. Toată flota e în port. Pe Molo Elisabeta unde la ora 4 se vor da onorurile de adio s'a ridicat un pavilion frumos de primire. Comandantul armatei Potiorek, locțiitorul principele Hohenlohe, comandantul de marină contele Montecuccoli și comandantul de poliție Manussi, au sosit deja acolo. La primire va lua parte și archiducesa Maria Iosefa, care a sosit cu yactul »Phantasia«, din Brion la Pola. Perechea imperială va pleca cu trenul de curte la orele 4 spre Viena unde vor sosi la orele 10 și 6 minute înainte de prânz.

Guvernul turcesc decis să exterminaze pe curzii din Asia-mică. »Berliner Tageblatt« află din Constantinopol, că s'a trimis dela De-deagotsch vre-o 30.000 de soldați la Mersina, spre a restabili ordinea la Adana. În realitate însă scopul trimiterii acestor forțe este de a înfrâna pe curzii, cari amenință populațiunea creștină în numele legilor sălbatice, și absolut exclusiviste ale șeriatalui. Guvernul turc vrea să termine cât mai repede și definitiv cu aceste elemente periculoase. Din cauza aceasta se vor trimite atâtea trupe, câte vor fi necesare pentru exterminarea curzilor. Neîntrerupt se trimet soldați din corpul II și III de armată în Asia mică, și anume la Mersina. Fondurile necesare le are guvernul din tezaurile găsite în palatul ex-sultanului.

Presa și masacrele din Armenia. Din Constantinopol toți directorii ziarelor armenesti au fost chemați la Sublima Poartă, unde directorul biuroului presei le-a spus că din ordinul lui Mahmud Sefket Pașa, sunt opriți de a mai publica știri relative la masacrele, cari au avut loc la Adana, cum și de a vorbi de situația îngrijitoare din provinciile Asiei mici. În caz când nu vor voi să se supună deciziunilor sale, generalisimul e hotărât să trimeată soldați care să ocupe locurile redacțiilor constrângându-i cu forța la tăcere.

Alte comori descoperite în Yldiz Kiosc. »Dresdener Neues Nachrichten« află din Constantinopol că s'a dat peste un iatac ascuns al ex-sultanului, foarte simplu mobilat. Alături într-o cameră s'au găsit două geamantane. Într'unul erau hârtii de valoare și chitanți de bani depuși pe-a diferite bănci; în cellalt erau pietre prețioase și bilete de bancă peste 3 milioane de franci. Cercetându-se mai departe, s'a dat peste o altă cameră, construită ca o casă de fier, în care s'a găsit până acuma bani în aur în valoare de 1 milion jumătate. Într'o ascunzătoare a haremului de asemenea s'a mai găsit o mare cantitate de juvaeruri.

Mașini de cusut, biciclete, motoare, mașini de scris, mașini agricole și gramofoaen, la

FALK IMRE se pot procura cu plătere în rate

►► **Mare atelier mechanic de reparaturi.** ►►

Montare de sonerii electrice și reparare. Atelier de reparat mașini de scris și decusut, biciclete și motoară
Cu stimă: **Falk Imre, K o l o z s v á r, str. Deák Ferencz nr. 30.**

Procesul din Agram.

Un corespondent dela fața locului al lui »Frankfurter Zeitung« scrie următoarele despre procesul dela Agram care de atâta timp ține încordată atenția opiniei publice:

»In palatul de justiție continuă de aproape 53 zile debaterile acestui faimos proces. Înaintea porților sunt postați polițiști călări, cărora trebuie să le prezinți cartea de intrare; în interiorul palatului gardieni cu puști și baonete scilpitoare.

În sala de ședință tronează juriul de judecată: președinte, judecători, procuror, scriitor, și servitorii care supraveghează *corpurile delictae*. Acestea formează un întreg maldăr: broșuri, steaguri sârbești, cu embleme sârbești, tablouri de ale regelui Petru, sticle de lemn, bănuite pentru gravurile cu inscripții cirilice, etc. etc.

În fața judecătorilor este banca martorilor, iar îndărătul ei șirul lung al băncilor acuzaților. Întreaga sală pare a fi prea puțin spațioasă pentru un număr atât de mare de inculpați.

Pentru menținerea ordinii președintele are diferite mijloace la dispoziție: excluderea acuzatului pentru mai multe zile dela ședință, sau încarcerarea imediată a recalcitrantului și amenda. Și pedepsele de felul acesta sunt foarte dese, ele se dau pentru abaterile cele mai neînsemnate.

Conflict mai des este între președinte și apărători. Cei 53 acuzați au un număr destul de mare de avocați. Cei mai marcanți sunt: dr. Hinkovici, dr. Popovici, și dr. Masura. Primul e considerat ca cel mai priceput în ale dreptului, al doilea ca cel mai bun orator iar dr. Masura cunoaște bine fondul procesului.

Curtea de judecată a luat dela început dispozițiunile ca apărarea să invoace numai argumente principale și deja în primele zile ale debaterilor a dat amende pentru că apărătorii în interesul cauzei lor, intrau prea mult în amănunte. E evident, că între o astfel de ceartă de acuzați și judecătorii lor, în ciocnirile zilnice să se stabilească un raport de intimitate, un fond familiar.

Martorii sunt din diferite clase sociale și prin obiceiurile și modul lor de purtare stărnesc icolocolo râsul. Se mai adaugă și temperamentul înfierbântat al slavilor de sud, care se manifestă prin accente și gesturi violente și un zgomot continuu prin sală. De aceea în cele mai multe cazuri e greu să menții demnitatea și seriozitatea să stăpânești spiritele neliniștite.

Dar cauza este și președintele care e prea irascibil dând dovadă de prea mult temperament, procurorul se înfierbântă și el repede, iar acuzații cu gândul mereu la libertatea lor periclitată nu pot nici ei să-și păstreze calmul.

Sunt și momente de amărăciune. Rechizitorul cere moartea tuturor celor 53 acuzați, prin ștreang. Lucrurile desigur că nu o să ajungă până acolo, căci crima de care sunt învinovați nu este atât de gravă. Acuzații și apărătorii sunt convinși, că judecata, urmând textul strict al legii și al dreptului, nu va putea califica fapta lor de înaltă trădare. Ei sunt adepți ai ideii pansârbești în principiu, dar nu pot fi învinovați că au atentat la existența, ca stat, a Croației sau Austriei. În cele din urmă mai au o cale:

Curtea de casație a Croației, în fruntea căreia este fostul ban Rakoczay, un dușman politic — e drept — dar un judecător imparțial și conștient de răspunderea pe care și-o asumă. Mai contribuie la suferința acuzaților și închisoarea preventivă, în care zac de atâtea luni. O mare parte din ei sunt capi de familie, singurul razim al casei; alții oameni de afaceri, cari sunt amenințați cu ruina, alții iarăși preoți, învățători, funcționari suspendați din slujbe. Toți sunt tratați în închisoare ca niște criminali condamnați, închiși la un loc cu criminalii osândiți. Administrația închisorilor nu le acordă nici o favoare, — prin aceasta li-se răpește un drept, căci ei sunt inculpați politici, cari se bucură în toate țările civilizate de un tratament excepțional.

Situația politică.

În viața politică e deocamdată iarăși liniște. Împăratul e de Miercuri în Viena, de unde nu se va întoarce decât pe la sfârșitul lunii Mai. Pe urma M. Sale au plecat și miniștrii Wekerle, Andrassy și Zichy ca să asiste la primirea Împăratului Wilhelm.

În cluburile politice din Budapesta să încep din nou combinațiunile, cari nu prezintă însă nici o garanție de seriozitate. Azi ni-să dă și o listă a viitorului guvern. Pe de altă parte să susține încă zvonul, că fracțiunea Justh e hotărâtă să iese din partidul kossuthist și să intre în opoziție.

Lista noului minister.

Un ziar din Budapesta publică lista viitorului guvern. Ca o curiozitate, o însemnăm și pentru cetitorii noștri.

După combinația aceasta ar fi:

Ministru președinte: *Wekerle Sándor*,
 » la finanțe: *Lukács László*,
 » la interne: contele *Zichy János*,
 » la agricultură: contele *Zichy Aladár*,
 » la comerț: *Kossuth Ferencz*,
 » la culte: contele *Apponyi Albert*,
 » la justiție: *Günther Antal*,
 » de honvezi: *Jekelfalussy Géza*,
 » căilor ferate: *Mezőssy Béla*,
 » a latere: contele *Andrassy Gyula*,
 » croat: *Josipovich Géza*.

După lista aceasta se va forma deci și un ministru nou, al căilor ferate.

Kossuth și Justh.

În cursul zilei de ieri, Justh i-a făcut o vizită mai lungă lui Kossuth. Cu această ocazie — scriu ziarele — Justh i-ar fi declarat lui Kossuth, că nu aprobă fuziunea, și să împotrivesc oricărei formațiuni nouă de partid. Justh ar pretinde, că între împrejurările actuale, numai partidul independent poate fi chemat la putere. Despre o conlucrare a partidelor 67 iste nici nu poate fi vorba. Justh l-ar fi amenințat apoi pe Kossuth, că dacă nu i-se va împlini dorința aceasta, are se convoace o conferință a partidului și să provoace o hotărâre. Și atunci va trebui să urmeze negreșit o desbinare a independenștilor.

Viitoarea opoziție.

Un grup de deputați din partidul kossuthist s'au hotărât în taină, că dacă partidul lor nu va fi chemat — singur — la putere, ei vor organiza o opoziție puternică viitorului guvern. În fruntea nemulțumiților stau Justh, contele *Bathányi*, *Holló Lajos* și contele *Teleky Arvéd*. După socotelile lor, ei ar avea 116 oameni.

Pe de altă parte, aderenții lui Kossuth afirmă, că în opoziție cel mult dacă vor intra treizeci de deputați.

Greva factorilor în Paris.

Franța, țara clasică a progresului revoluționar, este azi din nou teatrul unei lupte îndârjite între spiritul de înaintare neîncetată, neobosită și între vechile forme ale întocmirii de stat. Astfel formulată chestiunea ce-i drept, poate smulge simpatiile ideologilor sociali, în realitate însă greva factorilor din Franța este un îngrijitor semn de soluție socială.

Lupta ce se dă azi între greviști și între guvernul francez se dă pe tema sindicalismului. Funcționarii dela poștele statului s'au înfrățit cu muncitorii socialiști și imită tactica socialistă: au înființat un sindicat

de felul celor socialiste și au proclamat greva ca armă împotriva statului spre a obține dezideratele lor.

Se poate admite oare asta? Funcționarii statului nu pot fi asemănați și asimilați muncitorilor proletari. Situația lor e cu totul alta. Un funcționar nu este ca orice muncitor, el este un razim al existenței statului iar când el refuză serviciul, el primejduiește existența statului însuși. *Salus rei publicae suprema lex*. Zicătoarea asta latină legitimează rezistența guvernului, căci el nu poate consimți însuși la zdrobirea și destrămarea organizației statului. Iată pentru ce d. Clemenceau are aprobarea lumii întregi în lupta ce duce împotriva funcționarilor nesupuși. Iată amănunte:

Greva funcționarilor poștali nu este generală. În Paris cel mult a patra parte din funcționari s'a pus în grevă. Scopul grevei e de a face să se cunoască sindicatul funcționarilor întemeiat pe baze socialiste și de a înlătura pe subsecretarul poștelor d. Simyan, care prin severitatea-i excesivă a provocat înverșunarea poștașilor. Guvernul ar fi plecat să-l abandoneze și în principiu căderea lui era hotărâtă, dar în clipa asta ea ar părea un semn de slăbiciune al guvernului. D. Clemenceau se află deci în situația paradoxală de a apăra pe un om displăcut guvernului și de a cărui nedreptate în parte însuși e convins.

Pe cât se pare până acuma greviștii nu au avut un succes mare. Cum am arătat majoritatea poștașilor nu s'a alăturat la ei. Pentru restul care lipsește, guvernul francez s'a îngrijit de cu vreme spre a-l înlocui cu alți, funcționari provizori. Soldați și elevi ai cursurilor de poștă au fost chemați la muncă. Mai mult suferă expeditorii scrisorilor și ziarelor, pe când telegrafii funcționează. Totuși greviștii nu pierd nădejdea. Văzându-și nesuccesul în capitală, ei își razimă acțiunea pe colegii lor din provincie.

În faptă au și răușit în multe locuri să câștige pe funcționari. În Le Havre poșta nu funcționează, din care pricină scrisorile nu pot fi expediate în America. De-asemena în Lille mișcarea e mai puternică. Aici greviștii au tăiat firele telegrafice și circulația i întreruptă.

Guvernul a luat măsuri riguroase. În vreme ce greviștii lucrează cu toată energia pentru întinderea mișcării, consiliul de miniștri a hotărât concedierea a 229 de funcționari. Energia asta a guvernului pare însă cam întârziată. Ea trebuia să vie încă la greva dintâie de-acum două luni și ar fi preîntîmpinat pe cea de azi.

În camera franceză d. laurès, șeful partidului socialist a adresat guvernului o interpelare în chestia grevei, atacând guvernul pentru politica »reacționară«. D. *Barthou* ministrul poștelor apăsă pe d. Simyan. D. Clemenceau roagă camera să confirme hotărârea de concediere a funcționarilor luată de guvern.

Sfârșitul discuției a fost un mare triumf al guvernului. Camera a votat încredere guvernului 365 contra 159 de voturi.

Concert în Sibiu.

— Relație specială. —

Duminecă în 9 Maiu a. c. am putut în fine asista la primul concert românesc din anul acesta dat de »Reuniunea română de muzică« de aci sub conducerea zelosului dirigent *A. Bena*.

Programul cam puțin variat de altfel, a fost frumos și bine executat de corul mixt al reuniunii noastre, începând dela compoziția bisericască a dlui Bena, împreună cu cântecele populare, compuse din o muzică ușoară, lină, melodice dulci ușor de executat, la auzul căruia inimă tresare și te simți transpus pentru un moment în mijlocul vieții patriarhale a poporului nostru. Mulțumirea și entuziasmul produs în public după

Dacă a-ți încercat toate!

și tot nu v'au trecut durerile reumatice cerești o sticlă de

SPIRIT DE GHIAȚĂ

care face să înceteze imediat orice durere de cap, de dinți, provenite din răceală, ca d. e. Junghluri în coaste și în spate, se folosește cu rezultat bun. În contra GUTURAIULUI singurul remediu.

Prețul unei sticle 60 fiteri, o sticlă mare 1 cor. 20 fil., 3 sticle mari

sau 6 sticle mici se trimis prin franco.

Cantități mai mici nu se trimis prin postă.

Se găsește și se poate comanda

Szémann Agoston,

farmacist,

Hatvan, Főter nr. 126.

Se expediază zilnic în toate părțile țării

executarea acestor cântece, a fost atât de mare, încât aplauzele nici după repetirea unor cântări păreau a nu voi să contenească. E o mare mulțumire sufletească să vezi cu câtă dragoste sinceră fii unui popor la aceasta neprețuită comoară populară.

Programul a conținut și două puncte cu muzică clasică, în tot cazul nu prea ușor de executat. Aceste două puncte fiind bine studiate au format punctele de forță din concert, făcând o bună impresie asupra publicului. Primul punct l-au format: a) Haydn, arie din oratoriul »Creațiune« și b) Beethoven »Mărire lui D-zeu în natură«, amândouă cu acompaniament de pian susținut la înălțime de d-na M. Brote, d. P. Mușian care cu vocea-i puternică, mlădioasă și plăcută de bariton a cântat cu mult simț și foarte bine aceste două cântări, în cari am putut admira vocea d-lui Murășan în toată splendoarea ei. Al doilea punct a fost »Africana« actul III din minunata operă a compozitorului german Meyerbeer.

Intreg corul, fiind bine instruit a executat cât se poate mai bine acel act din operă. Admirabil și vrednic de ascultat a fost »Corul marinarilor« prin care s'a dovedit că Reuniunea noastră poate să ne delecteze și cu executarea cântărilor clasice și grele.

Concertul în general a reușit bine, notăm însă că corul femeiesc mai lasă de dorit o organizație mai bună și sperăm, că nu vor întârzia a îndeplini aceasta conducătorii reuniunii care are menirea frumoasă de a cultiva și răspândi muzică națională românească îndeosebi.

Procesul Lopușin.

În Petersburg un proces de senzație se debate acuma. Fostul șef de poliție d. Lopușin a fost pus sub acuză pentru pretinsă conspirație cu agenții revoluționari spre a câștiga merite la descoperirea revoluțiilor. D. Lopușin este bănuț că ar fi colaborat cu vestitul agent provocător Azew și procesul e menit să arunce lumină asupra întregii poliții rusești bănuț de cele mai murdare uneltiri.

Iată știrile ce primim despre începutul procesului :

Alaltăieri a început procesul polițaiului Lopușin. Publicul foarte numărös, se compune din membrii Dumei și generali.

Procurorul clasează sub rubrica de »delict de stat« ce i-se impută fostului prefect de poliție și agent provocător. În sală domnește o tăcere mormântală, când Lopușin își face apariția în sală, între doi jandarmi. În jurul lui să desfășoare un mare aparat polițienesc.

La întrebarea dacă se recunoaște vinovat, Lopușin răspunde că »nu«. Înainte de a se supune depunerii jurământului, pe care el de altminterea nu-l refuză, roagă tribunalul să nu o supună și pe nevastă-sa la jurământ.

Mulți din martorii acuzării nu s'au prezentat.

Când a apărut însă generalul Gherasimoff, (din partea acuzării) Lopușin a spus că-l cunoaște pentru că i-a făcut o vizită la domiciliul său, unde generalul s'a purtat însă atât de provocător, încât era să-l palmuiască.

Prințul Swiatopolsk, citat ca martor a zis că el crede pe Lopușin mai curând liberal, decât revoluționar.

Președintele a cetit apoi două scrisori ale fostului spion și agent provocator, Azew, (și azi în serviciul poliției secrete ruse) din care rezultă că Lopușin a avut două întrevederi cu el.

Un învățător ungar împușcat din ură națională.

Ziarele ungurești povestesc necontentit amănunte noi despre un caz foarte caracteristic de izbucnire a urei naționale croate împotriva năzuințelor de maghiarizare ce se

desfășoră în timpul mai nou tot mai mult în Croația. Societatea ungurească »Julian-Egypt« susține în Croația tot mai multe școale ungurești. Ele servesc alături de instrucția pușinilor unguri din Croația și scopul de-a răspândi limba ungurească printre croați. În chipul acesta școalele acestea au devenit o adevărată primejdie pentru croați.

O puternică mișcare națională s'a ridicat împotriva tendinței de maghiarizare. Cât de mult ungurii au izbutit să îndârjească pe croați prin politica lor provocatoare de maghiarizare se dovedește prin cazul învățătorului Heinrich.

Tînărul Heinrich, originar din Seghedin, în vârsta de 20 de ani abea, fu numit învățător la școala ungurească din Sód în Croația. Aici se cunosc cu învățătorul croat din localitate, cu care se împrieteni și făcea exerciții de tragere la țintă prin pădure.

Învățătorul croat însă nu-și putu stăpâni ura ce simțea împotriva colegului ungar, în care el vedea reprezentantul politicii de maghiarizare a croaților. Venind din pădure ei intrară într'o cârciumă. Aici învățătorul croat, al cărui nume nu ni-se spune în ziare, luă pușca sa sistem Flaubert și o arătă lui Heinrich, fiind goală apoi o ținti asupra lui.

— Te temi? întrebă el.

— Nu, răspuse Heinrich, căci e goală.

Croatul scoase o patroană din buzunar, o așeză binișor în pușcă și ținti din nou.

— Ce, vrei să mă puști? întrebă speriat Heinrich ferindu-se. Dar era prea târziu. Croatul slobozi și glonțul perforă inima lui Heinrich și el căzu imediat mort.

Învățătorul croat dispăru imediat și plecă în satul său natal Sód, unde se află acuma. Autoritățile îl urmăresc. Ungurii se plâng însă că autoritățile croate nu ar desfășora energie destulă spre a pedepsi pe ucigaș.

INFORMAȚIUNI.

ARAD, 14 Mai n. 1909.

— **Parastas pentru Alexandru Mocioni.** Duminecă se va oficia obișnuitul parastas după șase săptămâni pentru odihna sufletului neuitatului Dr. Alexandru Mocioni în catedrala din Sibiu. La acest parastas va celebra I. P. S. Sa arhiepiscopul și mitropolitul Ioan Meșian cu numărösă asistență.

— **Lucruri bune.** Ce lucruri bune și frumoase se pot face cu poporul nostru, acolo, unde să află oameni cu tragere de inimă pentru el, servească spre pildă și altor comune următoarele. — Din *Mercheașa* se scrie, că vrednicul învățător Ioan Popovici ja instruit pe mai mulți fruntași să cânte cântările (glasurile) bisericesti, așa, că la Paști din amândouă stranele, pline cu cântăreți, s'a cântat sf. slujbă. Faptul acesta a produs în comună o bucurie foarte mare, căci până acum numai un cântăreț era, și și acela bătrân. Tot inv. I. Popovici a instruit elevii de școală executând cu ei a doua zi de Paști mai multe cântări pe două voci și o piesă teatrală care s'a făcut cu mult succes.

În *Nădlac* comit. Cenadului, după cum ni-se scrie, »Reuniunea meseriașilor români« cu toate că e părăsită de aproape întreaga inteligență locală, desvoltă o activitate foarte frumoasă. De curând a înființat un cor sub conducerea unui plugar deștept și harnic cu numele *Vasile Silaghi*.

— **Contingentul de recruți al României.** M. Sa regele Carol a semnat decretul pentru promulgarea legii viitoare la formarea contingentului 1910. Se vor chema sub drapel 44 de mii oameni în unitățile permanente, 3594 în cavalerie cu serviciul alternativ și 600 de oameni în marina militară.

— **Academia franceză** a acordat marele premiu »Marcel Guérin« d-nei Maria Bibescu pentru cartea d-sale »Opt Paradisuri«. Subt acest titlu, d-na Bibescu a publicat impresiile călătoriei ei în Persia.

— **Premiul Hillel.** Se vestește din București, că consiliul profesional al facultății de litere a hotărât pentru premiul Hillel pe anul 1910 următorul subiect: Urmășii lui Mircea cel Mare până la Vlad Țepeș.

— **Premii pentru instruirea analfabeților.** Comitetul central al Asociațiunii în ședința sa ținută la 16 Octomvrie 1908 (Deciz. Nr. 252 p. d) a decis să împartă cinci premii de câte 50 cor. acelor învățători și preoți, cari vor dovedi prin directorii și comitetele cercuale ale despărțămintelor Asociațiunii, că au instruit în cetit și scris mai mulți analfabeți în cursul iernii trecute. Invităm deci pe toți aceia, cari doresc să fie împărțășii de aceste premii să înainteze comitetului central petițiile cu dovezile necesare până la 1 lunie st. n. a. c. Petițiile, cari nu vor fi recomandate de directorii despărțămintelor și de comitetele cercuale, nu vor fi luate în considerare. *Sibiu*, 10 Mai 1909. *Șulufu* prezident.

— **Părintele Hlinka** oaspele vechiu al temniței din Seghedin a împlinit două din trei părți din osânda sa. Credincioșii săi din Rosenberg al căror preot el este au înaintat ministrului de justiție o cerere de grațiere deoarece parochia lor de doi ani e fără păstor. Ei amintesc în cererea lor și faptul că papa a curățit pe părintele Hlinka de orice vină și l-a reabilitat cu totul.

— **Directorul băncii engleze**, numit acum de curând, n'are o leafă cum și-ar închipui mulți. I-se plătește anual suma de 50.000 coroane, iar subdirectorii au 12.000 coroane pe an. În consiliul de administrație sunt 25 membri. Funcționari sunt 1300, căror li-se plătește anual 5 milioane coroane. Plata cea mai mare o are casierul, 80.000 coroane pe an.

— **Un dar al dlui Anton de Mocioni.** Ziarele din România publică următoarea mulțămintă: D. Anton Mocioni binevoind a oferi suma de 300 cor. în folosul victimelor incendiilor și inundațiilor, comitetul central de ajutor pentru incendiați și inundați de subt patronajul MM. LL. regelui și reginei îi exprimă vii mulțumiri.

— **Ironie.** Reuniunea cizmarilor din Barcs a trimis lui Kossuth Ferencz o telegramă în care îl felicită pentru »lupta eroică ce poartă în interesul băncii naționale«... Poate pentru a se susține în scaunul ministerial, — au voit să zică nobilii cizmari din Barcs...

Adrese de încurajare în luptă a mai primit Kossuth și din Toronto, unde deputați și partid îi exprimă toată încrederea, care, suntem siguri, i-o păstrează și dacă rămâne banca comună... Altfel pierd mandatul și puterea.

— **Moștenirea Haverda.** În chestia omorului dela Szabadka s'a ivit acuma o nouă întorsătură. Cu două săptămâni înainte autoritățile au început în mare secret să pună sechestru pe averea rămasă de văduva asasinată. Dar ce decepție, în locuința văduvei despre care se știe cu siguranță că dispunea de o avere de 82.000 cor., în bani gata și bijuterii în valoare de 10.000 cor., s'au găsit numai 46 fileri în buzunarul unei rochii. Nu s'au găsit nici libelele de depuneri. Se presupune că văduva și-ar fi îngropat banii în vr'o vie. Poliția a pornit cercetare.

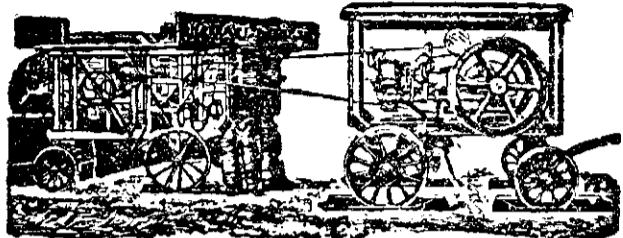
— **Generalul Stössel e greu bolnav.** După o știre din Petersburg, generalul Stössel, tragicul erou dela Port-Arthur, a fost lovit de apoplexie, când a auzit, că cererea lui de agrațiere a fost respinsă. Starea lui ar fi foarte gravă.

Prima firmă de motoare sudungară.

Schmerek și Szabó

Temesvár-Józsefváros, Bonnáz-u. 14.

Recomandă motoare mánate cu ulei brut, benzin și cu gaz de prima calitate, precum și ori-ce artielli tehnici, uleiuri instrumente și mașini. Primește instalație

de móri pentru măcinat. - Atelier de reparat propriu!

Catalog de prețuri se trimite gratuit și francat.

DROGUERIE.

Dubiniewicz Oszkár

comerciant de articole medicale, chimice și parfumuri.
Kolozsvar, str. Deak-Ferencz nr. 8.

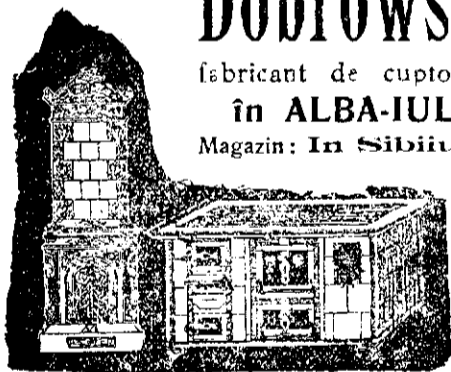
Chiag litr. 3 cor.

Aparate de fotografiat și tot ce se ține de ele, hárți și articole chimice. Aparate dela 8—200 cor.

Petrol-China cel mai bun mijloc contra mătretei a căderii părului și cărunțirii. Prețul Cor. 1.20.

Dobrowszky Károly

fabricant de cuptoare și magazin de olane în ALBA-IULIA (Gyulafehérvár).
Magazin: In Sibiu la Carol F. Jickeli.
Magazin mare stabil.

Pregătesc olane foarte bune, in stil modern,
„Patent Fűtő Multiplicator“
brevetat, ușor de încălzit, in colorile cele mai frumoase ș. a. brună, verde, elefan înă, alb, samoa, drap, de colorarea mazerii,

merie, albastră, vânătă, brună deschisă, castanie, maiolica etc. pardoseală pentru vane de scaldat, din plăci de porțelan fayenc, vetre pentru fiert din porțelan de colorare albă și albastră. Reparez și transform cuptoare vechi, pe lângă garanță de 2-3 ani.

Cel dintăiu atelier de pietri monumentale aranjat cu putere electrică.

GERSTENBREIN TAMÁS és TÁRSA mǎiestru de monumente și pietri de cimitir — Fabricație proprie din marmoră, granit, labrador etc.

Din pietri de mormânt magazina se află in Kolozsvar, Ferencz József-ut 25.
Cancelaria și magazinul central:
Kolozsvar, Dézsma-u. 21.
Telefon 662.
Filiale: Nagyvárad, Nagyszeben, Déva și Bánpatak.

Fritsch & Connert

atelier de ghete.

Mediaș — Medgyes.

Lucru de mână garanțat

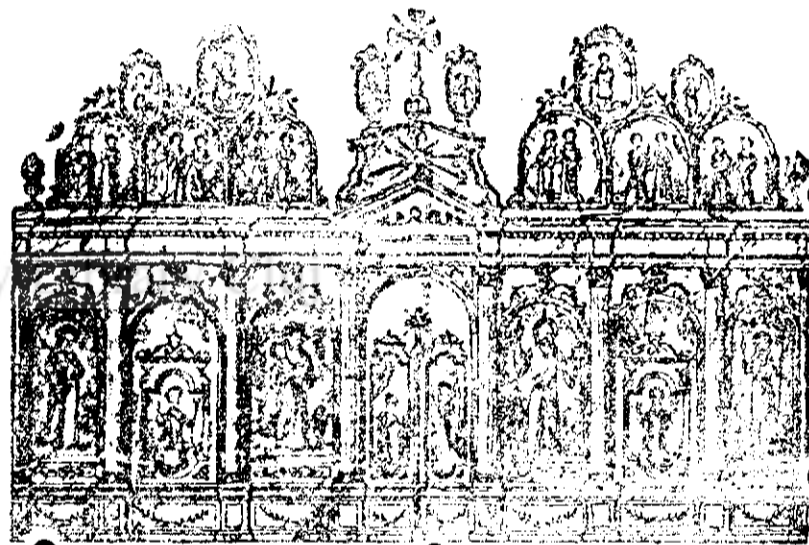
- Ghete de șevro pentru domni . . . K 11.—
- „ „ box „ „ „ „ „ K 11.—
- „ „ șevro pt dame cu humbi K 10.50
- „ „ „ „ „ cu șirete K 9.50
- Jumătăți de șevro pentru dame . . K 8.—
- Ghete tari de muncitori dela . . . K 6.80
- Ghete de copii dela . . . . . K 3.—

Material de I-a clasă.

Cel mai mare institut de industrie artistică bis. din Ungaria.

Lewisch Robert

sculptor și arhitect de altare
Szombathely.

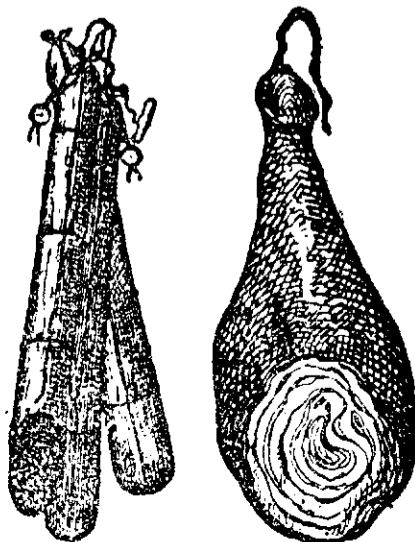
Face tot felul de mobilier de biserică, așa ca:

Iconostase și altare — statui de piatră și lemn — amvoane și scaune de spovedanie — sicriul Domnului, grota Mariei de Lourđ — cristelnițe, icoane de stațiune — sculptură in relief sau pictură — străni — pictură de biserică și altare.

Renovează in stil altare vechi, amvoane și statui, aurește și marmorează. Preț-curent, proiect de budget și planuri gratis. Dacă sunt chemat pentru examinarea lucrului, mă duc ori-unde pe cheltuiala mea proprie.

HEINRICH KLEVERKAUS

fabrică de salamă și cărnățari și instalație electrice
Brașov - Brassó, Hirschergasse 1

Expedierea zilnică cu poșta și trenul la toate stațiunile din țară și străinătate.
Cărnăți proaspeți de 2-ori pe zi de Paris, sardelle, maieși, cărnăței, cărnăți de Frankfurt și Braunschweig, etc.—

Preț-curent gratis și franco.

Expediază pe lângă rambursă și unsoare de porc de prima calitate in vase de 5 klg. cu prețul de zi la oricare stațiune poștală.
Revânzătorii primesc rabat.